

Ansökan om essästöd – Människan och neandertalaren

Skribent: Håkan Lindgren

Tidskrift: Ord & Bild

Beskrivning

En av de senaste årens mest uppseendeväckande vetenskapliga nyheter var när den svenske genetikern Svante Pääbo utvecklade en metod för att utvinna DNA ur benrester från neandertalare och sedan kunde visa att människan har spår av neandertal-DNA i sina gener. Jag skulle vilja besöka Pääbo på Max Planck-institutet i Leipzig, göra en intervju om hans arbete och skriva en essä om detta för Ord & Bild.

Det som framförallt intresserar mig är de frågor som är omöjliga att besvara. Antag att våra närmaste släktingar – neandertalare, denisovaner, kanske ytterligare någon art – inte hade dött ut, att de fortfarande fanns kvar bland oss, det vill säga att människan genom hela sin existens hade erfarenheten att leva med ett par mycket nära släktingar. Vilken effekt skulle det ha haft på människan – psykologiskt, socialt, kulturellt, religiöst? Om vi delade planeten med två andra människoarter hade vi knappast kunnat känna oss som skapelsens krona. Eller omvänt: hur har det präglat oss att människan har varit ”ensam”, unik i sitt slag?

En annan omöjlig fråga är den här: vad gjorde neandertalarna under sina 400.000 år? De existerade som art betydligt längre tid än människan. Deras hjärnvolymer var lika stora som moderna människors, vilket sannolikt innebär att de hade ett talat språk. Med ett språk plus 400.000 år hinner man utveckla en hel del myter, religioner, berättelser, kort sagt kultur – men någon utveckling liknande människans genomgick de aldrig. På lite drygt 100.000 år har människan koloniserat hela planeten och satt foten på månen. Neandertalarna gjorde inget av detta. De tog sig aldrig över havet till Australien eller Amerika. Varför inte? Eller är det vi och vår rastlöshet som är det konstiga undantaget? Frågan är svår, men den kuggar in i det som Pääbo arbetar med nu: han vill undersöka vad de genetiska skillnaderna mellan människan och neandertalaren kan berätta om vår biologi och vårt beteende.

Håkan Lindgren – kort CV

Jag har försörjt mig som frilansande kulturskribent sedan 2008. Jag medverkar regelbundet på kultursidorna i Svenska Dagbladet och Göteborgs-Posten. Tidigare har jag medverkat i Dagens Nyheter och Expressen. Jag har också skrivit för nordiska kulturtidskrifter som Kritiker, 10-tal, Ord & Bild och Respons (Sverige), Vagant och Bokvennen (Norge), Nya Argus och Ny Tid (Finland). Jag har studerat idéhistoria och filmvetenskap i Stockholm och Lund.

Sökt belopp

För arbetet med essän: 20.000 kr.

Resa och boende i Tyskland: 15.000 kr.

Totalt: 35.000 kr.

Kontaktuppgifter

Håkan Lindgren

Mail: uvanga@gmail.com

Adress: Multrågatan 50, 162 55 Vällingby

Ord & Bild

Mail: red@tidskriftenordobild.se

Adress: Tidskriften Ord & Bild, Box 31120, 400 32 Göteborg

Organisationsnummer: 802002-5709

Plusgiro: 1683-2